

Inleiding tot de vliegkunst

'IMMER DAS SELBE GELOGEN' VAN WIM VANDEKEYBUS

De suksesrijke Belgische choreograaf-teatremaker Wim Vandekybus heeft altijd willen vliegen als de vogels. In de nieuwe productie 'Immer das Selbe gelogen', die zopas in Salzburg in première ging, lukt het hem bijna.

Het leek er even op dat Vandekybus nog jar-n uit de akrobatische en energetische ader zou putten, die hij sinds 1987 aangeboord had. 'Immer das Selbe gelogen' brengt daar verandering in en toont een kunstenaar op zoek naar andere wegen. Toch was de bron waaruit Vandekybus (28) voor zijn vorige producties putte nog niet opgedroogd.

'What the Body does not remember' (1987) en 'Les Portuses de mauvaises Nouvelles' (1989) ver-tasten precies door hun gekontroleerde heftigheid en het fysieke risico. In de lucht geslingerde stenen konden door de dansers net worden ontweken en op tijd opgevangen. Tussen dans en bewegingstheater in zette de krachtige, lichamelijke aktie in Vandekybus' werk zich op doodgewone, dagelijkse 'tranches de vie' vast. Niet zonder ironie wisselden tijdens de vluchtige ontmoetingen tussen dansers een handdoek, een jas of een hernú wel eens van eigenaar of sprong de ene danser(es) soms wild, dan weer achtereeloes in de armen van de andere. In samenwerking met de komponisten Thierry De Mey en Peter Ver-

'Immer das Selbe gelogen': de menselijke breekbaarheid. (Foto Wolfgang Kirchner)

meersch kompliceerde en herwerkte Vandekybus vorig jaar enkele scènes uit de eerste producties tot het spektakulaire 'The Weight of a Hand', te verstaan als een live danskoncert voor twaalf dansers en twaalf muzikanten.

In een interview in De Morgen vertelde Vandekybus eind vorig jaar dat 'The Weight of a Hand' een punt zette achter een trilogie, die met 'What the Body does not

Tussen de bewegingsbrokken heeft Vandekybus filmfragmenten, teksten, verhaaltjes en teatrale beelden gezaaid om een lichte nostalgische oogsten.

Het jonge leven is er misschien minder uitgelaten, maar daarom niet minder ironisch op geworden. Terwijl in de eerste producties de energie en het 'accident' zelf (zoals Vandekybus het risico-element in zijn werk noemde) de protagonisten van de voorstelling waren, speelt het motief van het vliegen een voorrangrijke rol in 'Immer das Selbe gelogen'.

In 'Les Portuses des mauvaises Nouvelles' en 'The Weight of a Hand' had de toeschouwer het al horen donderen.

De dansers namen er geen genoegen met de vlakke dansvloer en bleven aan een trappeze bengelen (nadat een torenlijke van hoog opgestapelde paletten instortte) of klommen de boomstammen in.

In de eerste scène van 'Immer das Selbe gelogen' wordt daar verder opgebouwd en trachten de dansers op de ondersiebouwen opgehangen stoelen te klimmen.

Als het even later eenjige ook nog lukt, blijft hij met schijnbaar gemak op de (omgekeerde) stoel zitten.

Die eenvoudige luchtreis kondigt een indrukwekkende schoonheids-cène aan waarin drie danseressen in hangmatten heen en weer slingeren en de mannelijke dansers uit evenwicht proberen te duwen, die

ondertussen stapels eieren proberen te verslepen.

Het ei duidt overigens om de haverklap in 'Immer das Selbe gelogen' op: het wordt op het toneel hardgekookt, als omelet gebakken of gewoon met de schaal tegen de grond gekwakt.

De fragiele eeuwaar maakt de leanus-pogingen van de dansers even breekbaar. Als een kip wippen ze de lucht in om even snel weer neer te storten.

Die menselijke breekbaarheid van 'Immer das Selbe gelogen' wordt nog versterkt door de aanwezigheid en verschijning van een oude, uiterst energieke man op film en geluidsband (in de dagelijkse werkelijkheid de achttachtigjarige Duitse danser en kunstenaar Carlo Verano, die Vandekybus in Hamburg ontmoette).

In de voortdurende konfrontatie tussen het oude individu en de jonge groep heeft Vandekybus het vanitas-thema van de voorstelling willen openbreken en verbreken. Jong betekent hier niet zomaar energiek, het wil ook zeggen breekbaar.

En oud is meer dan alleen maar snel, het betekent ook moe.

Paul Verduyck

De productie 'Immer das Selbe gelogen' komt pas volgend jaar naar België: in januari 1992 in deSingel. Ze stak nog van 3 tot en met 7 augustus in het Odeon in Wenen (in het kader van de 'Internationale Tanzwochen') en op 30 en 31 augustus in de Stadsschouwburg van Rotterdam.